

Elering AS

**ELEKTRIENERGIA BILANSITEENUSE HINNA ARVUTAMISE
ÜHTNE METOODIKA**

1. Mõisted

- 1.1. Aruandeperiood – üks kalendrikuu.
- 1.2. Arvestusperiood – periood, mille kohta süsteemihaldur prognoosib bilansiteenuse tasud ning mille lõikes tegelikud kulud või tulud korrigeeritakse järgmises arvestusperioodis bilansiteenuse finantsneutraalsuse tagamiseks.
- 1.3. Bilansienergia - elektrienergia, mida bilansi hoidmise eesmärgil ostab ja müüb süsteemihaldur bilansihalduriga sõlmitud bilansilepingu alusel.
- 1.4. Bilansienergia hind – hind, mis on kas positiivne, null või negatiivne ning mis arvutatakse iga selgitusperioodi ja suuna kohta. Mõlema suuna kohta kohaldatakse ühte ja sama bilansienergia hinda.
- 1.5. Bilansihaldur – isik, kes on sõlminud süsteemihalduriga bilansilepingu.
- 1.6. Bilansiteenuse administratiivkulu - bilansiteenuse osutamisega seotud süsteemihalduri põhjendatud administratiivkulu, mida süsteemihaldur rakendab bilansihaldurile.
- 1.7. Bilansiteenuse tasud – täiendavad tariifid, mille kaudu süsteemihaldur katab bilansiteenuse administratiivkulu, tasakaalustamise neutraalsuskulu ja reguleerimisvõimsuse hankimise kulu.
- 1.8. Bilansiteenuse kogumaksumus - on summa, mis saadakse bilansienergia hinna ja bilansiteenuse tasude summana.
- 1.9. Eabilanss – bilansihalduri jaoks arvutatud energiakogus, mis väljendub iga selgitusperioodi lõikes erinevust mõõdetud tarne, määratud tarne ja reguleerimisenergia tarne vahel.
- 1.10. Neutraalsuskulu – kulu või tulu, mis moodustab täiendavatest elektrisüsteemi tasakaalustamise kuludest ja tuludest, mida süsteemihaldur aruandeperioodil kandis vahena bilansihalduritele bilansienergia, reguleerimisenergia ning süsteemivälise avatud tarne ostust ja müügist.
- 1.11. Reguleerimisenergia – süsteemihalduri poolt bilansi tagamiseks aktiveeritud reguleerimis- või avariireservvõimsuse pakkumise energia, mida süsteemihaldur kasutab tootmise ja tarbimise suurendamiseks või vähendamiseks vastavuses seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega ning tema poolt sõlmitud lepingutega;
- 1.12. Reguleerimisvõimsus - elektrisüsteemi sageduse hoidmise ja sageduse taastamise tagamiseks võimsuse maht, mida reguleerimiseenuse osutaja on nõustunud hoidma ja pakkuma reguleerimisenergia mahu ulatuses süsteemihalduri tellimuse alusel.
- 1.13. Selgitusperiood – periood, mille kohta eabilanss on arvutatud vastavalt bilansiselgituse esitamise ajatsoonile.
- 1.14. Süsteemivälise avatud tarne – rahaline arveldusmehhanism piiriüles(t)e elektrisüsteemidega avatud tarne teenuse katmisena Eesti elektrisüsteemi eabilansi kogusele selgitusperioodil.

2. Bilansiteenuse hinna arvutamise ühtne meetodika

- 2.1. “Bilansiteenuse hinna arvutamise ühtne meetodika” on koostatud ELTS § 53 lg 6 alusel, kooskõlas direktiivi 2009/72/EÜ ning vastavalt Komisjoni Määruse (EL) 2017/2195.
- 2.2. Süsteemihaldur peab eristama oma raamatupidamises bilansiteenuse müügi ja ostuga seotud kulud ja tulud.
- 2.3. Süsteemihaldur kujundab bilansiteenuse hinna selliselt, mis võimaldab katta:
 - 2.3.1. reguleerimisvõimsuse ja energia ostuks tehtud põhjendatud kulutused;
 - 2.3.2. süsteemivälise avatud tarne ostuks tehtud põhjendatud kulutused;
 - 2.3.3. bilansienergia ostuks bilansihalduritelt tehtud põhjendatud kulutused;

- 2.3.4. bilansiteenuse osutamise kaasnevad põhjendatud administratiivkulud.
- 2.4. Süsteemihaldur lähtub bilansienergia hinnametoodika rakendamisel järgmistest põhimõtetest:
 - 2.4.1. Süsteemihaldur ei tohi bilansiteenuse osutamisel teenida majanduslikku kasu ega kanda kahju;
 - 2.4.2. Bilansienergia hind selgitusperioodi kohta ei sisalda bilansiteenuse tasusid ning on koostatud Määruse (EL) 2017/2195 põhimõtete alusel.
 - 2.4.3. Süsteemihaldur arvutab bilansienergia hinna igaks selgitusperioodiks mõlema suuna kohta.
 - 2.4.3.1. Kui bilansi selgitamise tulemusena on bilansihalduri eabilansi kogus mistahes selgitusperioodil mistahes põhjusel, sh vea või puuduste tõttu bilansihalduri poolt esitatud andmetes oma piirkonna planeeritavate tarnete kohta, negatiivne, siis loetakse, et süsteemihaldur on sellel selgitusperioodil münud bilansihaldurile bilansienergiat koguses, mis on vajalik bilansihalduri bilansi hoidmiseks sellel selgitusperioodil.
 - 2.4.3.2. Kui bilansi selgitamise tulemusena on bilansihalduri eabilansi kogus mistahes kauplemisperioodil mistahes põhjusel, sh vea või puuduste tõttu bilansihalduri poolt esitatud andmetes oma piirkonna planeeritavate tarnete kohta, positiivne, siis loetakse, et bilansihaldur on sellel selgitusperioodil münud süsteemihaldurile bilansienergiat koguses, mis on vajalik bilansihalduri bilansi hoidmiseks sellel selgitusperioodil.
- 2.5. Bilansiteenuse tasud, mille kaudu süsteemihaldur katab bilansiteenuse administratiivkulu, tasakaalustamise neutraalsuskulu ja reguleerimisvõimsuse hankimise kulu jagunevad tariifideks:
 - 2.5.1. Eabilansi tariif, mis rakendatakse bilansihalduri eabilansi kogusele selgitusperioodis (absoluutväärtusena) ning mille kaudu süsteemihaldur katab 50% määras oma bilansiteenuse administratiivkulusid;
 - 2.5.2. Tootmise ja tarbimise tariif, mis rakendatakse bilansihalduri bilansipiirkonnas mõõdetud tootmise ja tarbimise koguste summale ning mille kaudu süsteemihaldur katab muud punktis 2.3 loetletud bilansiteenuse kulud, mida ei saanud katta kas bilansienergia hinna ja eabilansi tariifi kaudu;
- 2.6. Süsteemihaldur peab pidama arvestust bilansienergia hinna ja tasude kujunemise kohta ning avaldab veebilehel bilansienergia hinna ja bilansiteenuse tasude tariifid hiljemalt kaks (2) kuud enne tariifi rakendamise aruandeperioodi.
- 2.7. Süsteemihaldur vastavalt ostab ja müüb süsteemi tasakaalu tagamiseks reguleerimisteenust tehnilis-majanduslikult soodsamalt pakkujalt, tagades sealjuures turuosaliste võrdse kohtlemise.
- 2.8. Süsteemihaldur rakendab bilansiteenuse osutamiseks tehtud bilansiteenuse tasud järgmisi põhimõtteid arvestades:
 - 2.8.1. Süsteemihalduri lähtub bilansiteenuse osutamisel põhimõttest, et ta ei teeni bilansiteenuse osutamisel majanduslikku kasu ega kanna kahju. Kui vastav finantsneutraalsus arvestusperioodil ei ole võimalik saavutada, kandub bilansiteenuse osutamisest tekkinud kulu või tulu edasi järgmisse arvestusperioodi.
 - 2.8.2. Bilansiteenuse tasude arvutamiseks prognoosib süsteemihaldur bilansiteenuse kulud, sh eraldi administratiivkulu, reguleerimisvõimsuste hankimise kulu kui muu täiendava neutraalsuskulu, mida ei saa katta bilansienergia hinnaga ning võtab arvesse eelnevate perioodide bilansiteenuse osutamisest tekkinud kulu või tulu.
- 2.9. Bilansiteenuse kulude katteks rakendab süsteemihaldur eabilansi tariifi ning bilansipiirkonna tootmise ja tarbimise tariifi järgmiste põhimõtete alusel:

- 2.9.1. Eabilansi tariifi aluseks oleva kulukomponendi arvestab süsteemihaldur kogu bilansiteenuse infotehnoloogiliste ja tööjõukulude summast 50% määras. Eabilansi tariif bilansihalduritele (€/MWh) arvutatakse vastava summa (€) jagamisega bilansihaldurite ja süsteemihalduri bilansipiirkonnas summaarse eabilansi kogusega (MWh) viimase 12 kalendrikuu selgitusandmete alusel;
- 2.9.2. Bilansipiirkonnas tootmise ja tarbimise tariifi osakaal moodustab kogu ülejäänud summaarsest kogusummast ning see arvutatakse vastava summa (€) jagamisega prognoositud tootmise ja tarbimisega (MWh) bilansipiirkondades, sh võrgukaod;
- 2.9.3. Eabilansi tariif (€/MWh) bilansihaldurile rakendatakse igal selgitusperioodil bilansihalduri absoluutväärtuses eabilansi kogusele;
- 2.9.4. Bilansipiirkonnas tootmise ja tarbimise tariif (€/MWh) rakendatakse aruandekuu lõikes bilansihalduri bilansipiirkonna summeeritud tootmisele ja tarbimisele, mis selgitatakse bilansimõõtepunktide mõõteandmete alusel kWh täpsusega (sh võrgukaod).
- 2.9.5. Süsteemihalduri bilansipiirkond sisaldab ülekandevõrgu kadude ja Kiisa avariireservelektrijaama koondportfelli, mille eabilanss ning tootmise ja tarbimise osakaal on võetud samuti arvesse punktide bilansiteenuse tasude arvutamisel.
- 2.9.6. Bilansiteenuse kogumaksumus kajastub bilansihalduri bilansiaruandes eraldi bilansienergia hinna (€/MWh) ja punktis 2.9.1 ja 2.9.2 toodud komponentide (€/MWh) kogumaksumusena (€).
- 2.10. Süsteemihaldur peab arvestust bilansiteenuse kulude koostamise kohta seadusandluses toodud põhimõtteid järgides ning vajaduse korral esitama vastavad andmed Konkurentsiametile viimase poolt nõutud formaadi alusel.
- 2.11. Ühekordse meetmena katab süsteemihaldur 2025. aastal käsitsi aktiveeritavate reguleerimisvõimsuste (mFRR) hankimise kuludest 20% ulatuses ülekandevõrgu tariifist (sh ei sisalda süsteemihalduri enda omanduses oleva avariireservelektrijaama kulusid).
- 2.12. Reguleerimisvõimsuse hankimise kulud, mis kaetake bilansiteenuse tasudega, ei sisalda süsteemihalduri enda omanduses oleva avariireservelektrijaama kulusid.
- 2.13. Juhul kui süsteemihalduril tekib bilansiteenuse tasude laekumistest puudujääk, mille katteks süsteemihalduril tekivad täiendavad finantskulud, lisatakse ka tekkinud finantskulud bilansiteenuse kulude koosseisu